

увага специфічним для підприємства ресурсам і їх комбінаціям, що дозволяє сформувати конкурентні перевагу.

З врахуванням загострення рівня конкуренції на ринку, стратегія підвищення інвестиційної привабливості підприємств має базуватися на системи управління ресурсозабезпечення їх господарської діяльності, до складу яких залучаються компанії — лідери та технологічно пов'язані з ними спеціалізовані виробництва цієї або суміжної промисловості. Підприємства використовують доступні ресурси задля накопичення іншого типу ресурсів, що створює інтерес для стейкхолдерів та підвищує рівень інвестиційної привабливості суб'єкту господарювання. Тобто, для підвищення інвестиційної привабливості підприємства, необхідно узгодити базисну тріаду господарської діяльності, а саме: інвестиційну стратегію, систему управління та ресурсний портфель організації.

Отже, поточні передумови функціонування суб'єктів господарювання зумовлює необхідність в організаційних заходах, спрямованих на оновлення техніки й технологічних процесів, підвищення інтелектуальних ресурсів, впровадження автоматизованих систем управління тощо. Інноваційні перетворення зазвичай потребують використання значної кількості інвестиційних ресурсів, як є запорукою підвищення інвестиційної привабливості підприємства.

Література

1. *Adams K.* Externalisation vs specialisation: what is happening to personnel? *Human Resource Management Journal*, 14, pp. 40–54, 1991.
2. *Barney J. B.*, Firm Resources and Sustained Competitive Advantage, *Journal of Management*, 1991, 17, (1), pp. 99–120 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://web.archive.org/web/20110813030727/http://unifr.ch/intman/my_documents/multin_network/Multi%20Net%202011/Barney%201991%20in%20JoMgt%20-%20Firm%20Resources.pdf
3. *Bartlett C. A., Ghoshal S.* *Transnational Management Text: Cases and readings on cross-boarder Management*, Harvard Business School Press, Boston, MA, 2000.
4. *Collis D. J., Montgomery C. A.*, Competing on Resources, *Harvard Business Review*, 2008, July-August, pp. 140–150 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://brunowatt.files.wordpress.com/2014/10/hbr-competing-on-resources-x-x.pdf>
5. *Tirole, Jean* (1989). *The Theory of Industrial Organization*. Cambridge, Massachusetts, London, England: The MIT Press. c. 305.
6. *R. Preston McAfee, Hugo M. Mialon and Michael A. Williams* What Is a Barrier to Entry?. – *The American Economic Review*. – Vol. 94, No. 2, May, 2004. – c.461–469.
7. *Sveiby K.-E.* *Measuring Intangibles and Intellectual Capital – An Emerging First Standard* All rights reserved [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sveiby.com>.
8. *Stewart T. A.* *Intellectual Capital. The New Wealth of Organizations*. – New York: Currency Doubleday, 2007. – p. 67.
9. *Wernerfelt B.* “A Resource-Based View of the Firm”, *Strategic Management Journal*, 5, 1984, pp. 171–184.

УДК 330.341.4 : 334.7

Євдокимова Ніна Миколаївна
к.е.н., професор кафедри стратегії підприємств,
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»,
enenjev@gmail.com

РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

РАЗВИТИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ТЕОРИИ ИННОВАЦИОННОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА

DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC THEORY OF INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP

Анотація. Здійснення інноваційних процесів на підприємстві слід розглядати з позицій економічного аналізу. Показана неспроможність неокласичної моделі фірми пояснити інноваційне підприємництво як фактор виробництва. Обґрунтована переорієнтація сучасної економічної теорії на вивчення підприємництва.

Аннотация. Осуществление инновационных процессов на предприятии следует рассматривать с позиций экономического анализа. Показана несостоятельность неоклассической модели фирмы объяснить инновационное предпринимательство как фактор производства. Обоснована переориентация современной экономической теории на изучение предпринимательства.

Annotation. The implementation of innovative processes at the enterprise should be viewed from the standpoint of economic analysis. The inconsistency of the neoclassical model of the firm is shown to explain innovative entrepreneurship as a factor of production. The reorientation of modern economic theory to the study of entrepreneurship is substantiated.

Підприємницька функція вже давно визнана життєво важливою компонентою процесу економічного зростання. Саме доступністю проявів підприємницьких талантів та задіяним дієвими мотиваційними механізмами активізації підприємницької діяльності можна багато в чому пояснити успіх економік країн, які досягли високого рівня розвитку свого господарювання. Ігноруючи роль інноваційного підприємництва, ми тим самим втрачаємо можливість пояснити як принаймні значну частину економічного зростання розвинених економік, так і невдачі інших.

Теоретична основа досліджень підприємництва нині є доволі розвиненою; існує ціла низка загально визнаних теорій усіх рівнів, котрі розроблені представниками різних базових наукових дисциплін. З 1980–1990-х років підприємництво знаходиться в центрі уваги представників таких наукових дисциплін, як менеджмент, економіка, соціологія, психологія та ін. Проте чимало моментів і понині залишилось дискусійними. З-поміж них, на нашу думку, особливого значення набувають ті явища і процеси сучасного економічного життя, оцінка яким має надаватись передовсім загально визнаними засобами теоретичного аналізу. В межах неокласичної теорії фірми інноваційні підприємці залишаються найзагадковішими персонажами мікроекономічного аналізу. В усіх поважних підручниках з мікроекономіки зазначається існування такого фактору виробництва як підприємницький талант або підприємництво, поява та виділення якого наприкінці ХХ ст. була викликана тим, що в суспільстві зросла роль людей, які найчастіше не володіючи жодним із трьох визнаних факторів матеріального характеру (земля, праця й капітал), уміли передбачати потреби ринку та організовувати виробництво для їх задоволення, залучаючи необхідні ресурси [1, с. 134]. Однак в усі подальші стандартні моделі теорії фірми цей фактор виробництва не включений в силу складності його об'єктивного кількісного виміру.

Актуалізувалась потреба ідентифікації нових явищ: виникнення підприємницьких структур бізнесу на відміну від власне бізнесових, інноваційного підприємництва на відміну від реплікативного, чіткого вирізнення підприємницької функції від управлінської та багатьох інших. Зазначена обставина зовсім не означає, що стандартні моделі втратили своє пояснювальне призначення, просто це не має ніякого відношення до аналізу інноваційного підприємства, оскільки математичні розрахунки, котрі традиційно в них використовуються, залишаються все такими ж автоматично механістичними і не передбачають проявів інноваційних ініціатив.

Розвиток малого і середнього підприємництва у світі та зростання його місця в досягненні цілей зростання національного багатства й добробуту населення зумовили переоцінку підприємництва як особливої предметної області економічних досліджень. Важливість цього факту підтверджується також тим, що в 1995 р. була запроваджена міжнародна премія «За вклад в дослідження підприємництва й малого бізнесу», присуджена вже більш ніж 20 видатним вченим, чії роботи значною мірою визначили розвиток дисципліни. До їх числа входять Девід Берч (David Birch), Білл Гартнер (Bill Gartner), Скотт Шейн (Scott Shane), Пол Рейнолдс (Paul Reynolds), Ісаак Кірцнер (Isaac Kirzner), Вільям Баумоль (William Baumol), Девід Одретч (David Audretsch), Бенгт Йоханнісон (Bengt Johansson) [2]. Один з них, Вільям Баумоль, в 2014 г. був навіть номінованим на Нобелівську премію.

Варто зважати на очевидні ускладнення в розробці методології досліджень підприємництва взагалі та інноваційного підприємництва зокрема, поки що у цьому напрямку спостерігаються разові дослідницькі ініціативи. Разом з тим, вже стало хрестоматійним виділення з-поміж інших теорій функціонування підприємства підприємницької теорії фірми, запропоноване авторитетними російськими дослідниками в області економіки організацій Г. Б. Клейнером, В. Л. Тамбовцевим і Р. М. Качаловим [3, с. 10]. Спостерігається також розвиток міждисциплінарних підходів до аналізу даних, оскільки вивчення успішних практик передбачає інтернаціоналізацію наукових проектів з вивченням специфіки та зіставленням соціально-політичних і економічних контекстів.

Цілком очевидно, що деякі нові напрямки вивчення підприємництва виявляють значні якісні зміни нинішніх і майбутніх структурних умов (а значить, і форм підприємницької діяльності, норм і стратегій ведення бізнесу), потрібна буде активізація використання якісних методів досліджень (експертний аналіз конкретних ситуацій, панельні дослідження) та засобів сучасних ІТ-технологій. Нові напрямки вивчення підприємництва потребують розвитку нового наукового співтовариства з відповідними інститутами — адекватно оформлене і оснащене ефективними механізмами самовідтворення (вузівські програми, підготовка й перепідготовка в школах бізнесу тощо) та активізації широкої просвітницької діяльності.

Література

1. Мікроекономіка : підручник / [А.П. Наливайко, Л.А. Азьмук, П.Г. Банщиков та ін.] ; за наук. ред. А.П. Наливайка. – К. : КНЕУ, 2011. – 446 с.
2. *Chepurenko A. (2015) Entrepreneurship Theory: New Challenges and Future Prospects. Foresight-Russia, vol. 9, no 2, pp. 44–57. DOI: 10.17323/1995-459x.2015.2.44.57.*
3. *Клейнер Г.Б. Предприятие в нестабильной экономической среде: риски, стратегии, безопасность / Г. Б. Клейнер, В. Л. Тамбовцев, Р. М. Качалов; под. общ. ред. С.А. Панова. – М.: ОАО «Изд-во «Экономика», 1997. – 288 с.*

УДК 338.24

Каменська Оксана Олексіївна

*к.е.н., доцент кафедри обліку, аудиту та економічного аналізу
ПВНЗ «Донецький університет економіки та права»,
e-mail: oksanakamenskaya@mail.ru*

ФРАНЧАЙЗИНГ ЯК ЕФЕКТИВНА ФОРМА РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

ФРАНЧАЙЗИНГ КАК ЭФФЕКТИВНАЯ ФОРМА РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В УКРАИНЕ

FRANCHISING AS AN EFFECTIVE FORM OF DEVELOPMENT OF INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP IN UKRAINE

Анотація. В статті визначена сутність франчайзингу як ефективної форми співробітництва франчайзера, який володіє успішним бізнесом та франчайзі, який отримує дозвіл на користування схемою бізнесу франчайзера на платних умовах, протягом певного часу. Наведені приклади діючих інноваційних вітчизняних франшиз сьогодні та визначені головні проблеми розвитку даної форми інноваційного бізнесу в Україні.

Аннотация. В статье определена сущность франчайзинга как эффективной формы сотрудничества франчайзера, который владеет успешным бизнесом и франчайзи, который получает разрешение на пользование схемой бизнеса франчайзера на платных условиях, на протяжении определенного времени. Приведены примеры действующих инновационных отечественных франшиз сегодня и определены главные проблемы развития данной формы инновационного бизнеса в Украине.

Annotation. In the article essence of franchising is certain as an effective form of collaboration of franchisor, that owns successful business and franchayzi, that gets permission on using the chart of business of franchisor on the requiring payment terms, during set time. Examples of current domestic innovative franchises are given today and certain main problems of development of this form of innovative business in Ukraine.

Сучасна світова економіка характеризується високим ступенем глобалізації та інтеграції. Приєднання України до Світової організації торгівлі та зростання євро інтеграційних прагнень вплинули на необхідність активізації інноваційної діяльності в країні з метою підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції на світових ринках. Успіх інноваційної складової вітчизняної економіки багато в чому залежить від стану та розвитку малого підприємництва, що, безсумнівно, є джерелом інновацій, а також каналом трансферту знань і технологій. Джерелами фінансування інноваційної діяльності підприємств можуть бути власні та залучені ресурси, позикові кошти. Однак в умовах подолання наслідків світової фінан-